

دهمین دوره جشنواره نوجوان خوارزمی

«یادواره طرح شهید کاظمی آشتیانی»

گروه برنامه ریزی

فعالیت‌های علمی، پژوهشی و مهارتی دانش آموزان
«دبیرخانه علمی جشنواره نوجوان خوارزمی»

۱۴۰۳-۱۴۰۲

محور

«قرآن و معارف اسلامی»

ناظر کشوری: ژیلانجم روز

ناظر علمی: مسعود محبوبی

احمد احمدی و هادی آبان‌گاه

۱- محور قرآن و معارف اسلامی

این محور به دنبال توانمندسازی دانش‌آموزان در زمینه «درک معنای عبارات ساده و پرکاربرد آیات «قرآن کریم» و تدبیر، تأمل و بصیرت در سه حوزه اعتقادات، اخلاق و احکام به منظور بروز رفتار مبتنی بر حکمت و معرفت از خود برای سامان‌دهی زندگی فردی و اجتماعی بر محور بندگی ذات احدیت و براساس تفکر، مطالعه و پژوهش در ارتباط با طبیعت، مشاهده گیاهان و مطالعه محل زندگی موجودات زنده است. به طوری که دانش‌آموزان عزیز بتوانند؛ ضمن شناخت دین به عنوان راهنمای عمل و برنامه زندگی خود در مسیر شناخت فکورانه، ایمان آگاهانه و عمل ارادی قرار گرفته، با تقویت «پرورش تفکر، تعقل و حکمت»، سوالات و مسائل اعتقادی، فقهی و حکمی خود را مورد کندوکاو قرار دهند و زمینه تعالی خود را فراهم نمایند. در این محور آثار دانش‌آموزان در تمام مراحل (مدرسه‌ای، منطقه‌ای / ناحیه‌ای / شهرستانی و استانی) به صورت گروه ۲ نفره، مطابق گام‌های زیر، تولید و پس از «داوری حضوری در مرحله مدرسه‌ای»، «داوری غیرحضوری در مرحله منطقه‌ای» و «داوری غیرحضوری و حضوری در مرحله استانی» اثر برگزیده به همراه «مستندات مربوط» به مرحله بعد ارسال می‌شود.

■ مراحل مدرسه‌ای و منطقه‌ای / ناحیه‌ای / شهرستانی

در این مراحل ۴ موقعیت چالشی از پیش طراحی شده (آرامش واقعی، الگوی زندگی، نقش معصومین (ع) در زندگی، دوست خوب) و ۱ موقعیت چالشی با موضوع آزاد (به انتخاب دانش‌آموزان)، برای گروه‌ها تشریح می‌شود. این موقعیت‌ها ناظر به زندگی فردی و اجتماعی نوجوان امروزی است که او را با چالش‌های تصمیم‌گیری مواجه می‌کند. نوجوان امروزی در پی یافتن پاسخ‌های اطمینان‌بخش برای زندگی خود است و با بررسی و تحلیل گزینه‌های مختلف به تصمیم نهایی می‌رسد.

نوجوان مد نظر ما، «قرآن کریم» را به عنوان منبع اصلی خود برای دستیابی به پاسخ برگزیده است و می‌خواهد راه‌حل‌ها را از دل آن کشف کند. لذا هر گروه ابتدا فقط «یکی از موقعیت‌های پنج‌گانه» را انتخاب و پس از جست‌وجو درباره راه‌حل‌های مواجهه با موقعیت انتخابی، بهترین تصمیم را مبتنی بر قرآن و معارف دینی اتخاذ نموده و آن را در قالب یک اثر هنری-رسانه‌ای به عنوان خروجی نهایی ارائه می‌دهند.

برای تحقق این امر، دانش‌آموزان باید با راهنمایی و هدایت دبیران راهنمای خود، روش استفاده از قرآن و معارف را فراگیرند. بدین منظور، چند محتوای تکمیلی آموزشی درباره مسائل مربوط به هر موقعیت یا روش جست‌وجو در قرآن و ... به صورت فیلم‌های ضبط شده در اختیار آن‌ها قرار خواهد گرفت. در مرحله مدرسه‌ای آثار دانش‌آموزان شرکت‌کننده به صورت «حضوری» و در مرحله منطقه‌ای به صورت «غیرحضوری» مطابق گام‌های زیر اجرا می‌شود:

گام اول: حل موقعیت چالشی

- انتخاب یک موقعیت چالشی
- بررسی، مطالعه و تحلیل چالش انتخابی
- بررسی نقش امیدواری در حل چالش انتخابی
- یافتن مناسب‌ترین و بهترین راه‌حل و پاسخ عقلانی «مبتنی بر معارف قرآنی»

گام دوم: ساخت و ارائه اثر

- نوشتن سناریو یا داستان کوتاه بر اساس اطلاعات گردآوری شده
- ارائه اثر در قالب پادکست / ویدئوکست

گام سوم: داوری حضوری / غیرحضوری

- داوری آثار در مرحله مدرسه‌ای به صورت حضوری و در مرحله منطقه‌ای به صورت غیرحضوری
- اعلام آثار برتر به مرحله بعد به همراه مستندات

توجه: در تمام مراحل از مدرسه‌ای تا استانی، انتخاب بهترین راه‌حل، بهره‌گیری از دو آیه منتخب زیر و بررسی «نقش امید» در حل چالش‌ها مورد تاکید است.

آیات منتخب:

۱. سوره مبارکه «زمر/ آیه ۵۳»

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

«قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.»

بگو ای بندگانم که بر نفس خود ستم و اسراف کردید از رحمت خدا نومید مشوید که خدا تمامی گناهان را می‌آمرزد؛ زیرا او آمرزنده رحیم است.

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

۲. سوره مبارکه «بقره/ آیه ۲۱۶»

«وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»

چه بسا چیزی را خوش نداشته باشید؛ حال آن که خیر شما در آن است و یا چیزی را دوست داشته باشید؛ حال آنکه شر شما در آن است و خدا می‌داند و شما نمی‌دانید.

مرحله استانی

در این مرحله موقعیت‌های چالشی جدید (بعد از مرحله منطقه‌ای اطلاع‌رسانی می‌شود). برای گروه‌ها تشریح می‌شود. دانش‌آموزان منتخب مرحله منطقه‌ای بایستی مناسب‌ترین و بهترین راه‌حل و پاسخ عقلانی را براساس معارف عمیق قرآنی، یافته و نتایج به‌دست آمده را در قالب سناریو و یا داستان مصور (کمیک استریپ) به عنوان یک محصول گرافیکی ارائه دهند. در این مرحله آثار دانش‌آموزان ابتدا به صورت «غیرحضوری» مورد بررسی و داوری قرار می‌گیرد و سپس به صورت «حضوری» طی گام‌های زیر اجرا می‌شود:

گام اول: حل موقعیت چالشی

- انتخاب یک موقعیت چالشی
- بررسی، مطالعه و تحلیل چالش انتخابی
- بررسی نقش امیدواری در حل چالش انتخابی

- يافتن مناسب‌ترين و بهترين راه‌حل و پاسخ عقلاني «مبنتي بر معارف قرآني»

گام دوم: ساخت و ارائه اثر

- نوشتن سناريو و يا داستان کوتاه بر اساس اطلاعات گردآوري شده
- ارائه اثر در قالب سناريو يا داستان مصور (كميك استريپ)

گام سوم: داوري غيرحضوري و حضوري

- بررسي و داوري آثار به صورت غيرحضوري توسط داوران
- ارائه و دفاع از اثر توليد شده توسط دانش‌آموزان به صورت حضوري
- اعلام اثر برتر به همراه مستندات

توجه:

۱. پردازش «مؤلفه اميد» در بخش آريابي به صورت امتياز بيشتر (۲۰ امتياز تشويقي) در نظر گرفته مي‌شود.
۲. زمان ساخت اثر، جمعاً (۱۰ دقيقه) است.
۳. منبع اصلي براي حل چالش و مسائل مربوط به هر موقعيت و دستيابي به پاسخ‌هاي برگزيده، قرآن كريم است.
۴. ضروري است؛ «ديبران راهنما» در تمام مراحل جشنواره، ضمن راهنمايي و هدايت دانش‌آموزان، منابع مطالعاتي پيشنهادي (روش جست و جو در قرآن كريم، روش استفاده و بهره‌گيري از آيات قرآن كريم، معارف ديني و ...) در اختيار آنان قرار دهند.
۵. در مرحله استاني، گام نهايي داوري آثار به صورت حضوري بوده و حضور گروه‌هاي دانش‌آموزي جهت ارائه و دفاع از برنامه توليد شده الزامي است.
۶. ضروري است؛ داوران پس از پايان هر گام، ضمن ارائه بازخورد علمي لازم را به دانش‌آموزان، موارد را در سامانه جشنواره (my.medu.ir) ثبت نمايند.

موقعيت‌هاي چالشي مراحل مدرسه‌اي و منطقه‌اي / ناحيه‌اي / شهرستان

موقعيت ۱: آرامش واقعي

صاحب‌خانه جوابش کرده بود. خيلي دنبال خونه گشت تا خونه‌اي پيدا کرد ولي ديوارهاش خيلي كثيف بود؛ هزينه نقاش هم نداشت تصميم گرفت؛ خودش رنگش كنه؛ برادرش هم در اين راه به كمكش شتافت چند روز بعد از تموم شدن نقاشي، صاحب‌خونه جديد گفت كه مشكلي براش پيش اومده و از او خواهش كرد قرارداد رو فسخ كنند چاره‌اي نبود قرارداد را فسخ کرده و دست از پا درازتر برگشتند. از همه شاكي بود از خودش، از صاحب‌خونه، از بدبياري‌هايي كه مدام با اون‌ها دست و پنجه نرم مي‌کرد و... با خودش فكر مي‌کرد چطور به خونه برگرده؟ خونه مناسب را از كجا پيدا كنه؟ همين مورد را هم به سختي پيدا کرده بود غرق در افكار خودش بود و نااميد از همه جا! كه ناگهان سخن برادرش توجه او را به خودش جلب كرد او گفت: «خوب شد به خاطر خدا نقاشي كرديم» و ديگه هيچ نگفت! چه آرامشي داشت؟ چگونه توانسته بود به اين مرحله از آرامش برسه؟ راه‌هاي رسيدن به آرامش واقعي چيست؟

موقعيت ۲: الگوي زندگي

عاشق دريبل‌هاي تميز و فوق العاده او بود. پيراهن او را خريده بود و هميشه حين بازي به تن داشت. تمام زندگي او شده بود شماره پشت پيراهن او. هيچ بازيكن ديگري را رقيب او نمي‌دانست و با تمام كساني كه عليه او حرف مي‌زدند يا نقدش مي‌کردند بحث مي‌کرد تا متقاعدشان كند كه بازيكن مورد علاقه او برترين است. كار به زمين بازي محدود

نمی‌شد. اخبار مربوط به او، داستان زندگی و تمام صفحات مجازی او را دنبال می‌کرد. کار به جایی رسیده بود که تیپ، مدل مو، لحن کلام و علایقش را با او تنظیم می‌کرد. تا اینکه یک روز در اخبار متوجه شد که بازیکن مورد علاقه او درگیر یک فساد اخلاقی بزرگ شده! باور نکردنی بود! نمی‌دانست چه کار کند! آن همه علاقه را چگونه باید با این اتفاق جمع می‌کرد؟ این اتفاق مثل پتکی بر سر او فرود آمد و باعث شد عمیقا به افراد پیرامون خود، به خصوص سلبریتی‌هایی که الگوی زندگی دیگران هستند، ببیند. به این بیندیشد که چه کسی صلاحیت الگو برداری دارد؟ آیا از افراد می‌توان در تمام جوانب زندگی الگو گرفت؟ اصلا چرا ما تمایل داریم برخی افراد را الگوی خودمان بکنیم؟ چون دوست داریم برتر از بقیه شویم؟ ملاک برتری واقعی در چیست؟

موقعیت ۳: نقش معصومین (ع) در زندگی

هر سال در ایام محرم به مراسم عزاداری می‌رود. یک شب پای منبر سخنران هیأت، می‌شنود که حسین (ع) کشتی نجات است. ناگهان یک سوال بنیادین برایش ایجاد می‌شود که اصلا چطور می‌شود یک نفر که ۱۴۰۰ سال پیش زندگی می‌کرده الان بتواند ما را نجات دهد؟ از این دریچه انواع و اقسام سؤالات برایش ایجاد می‌شود! محور سؤالات این است که اساسا چطور انسان‌هایی که از دنیا رفته‌اند می‌توانند در زندگی ما نقش داشته باشند و چطور می‌توانیم از آن‌ها کمک بگیریم؟

موقعیت ۴: الگوی زندگی، نقش معصومین (ع) در زندگی، دوست خوب،

مدتی با یکی از هم‌کلاسی‌های خود دوست می‌شود. چندین ماه با او سپری می‌کند و انواع تفریحات را انجام می‌دهد. او تصور می‌کند که یکی از بهترین دوستان جهان را دارد و کاملا خیالش از او راحت است. با اطمینان خاطر تمامی رازهایش را به او می‌گوید. اما در یک موقعیت غیرمنتظره و در پی درگیری لفظی که بین آن‌ها پیش می‌آید، آن فرد رازهای او را برای دیگران بازگو می‌کند! بعد از این اتفاق دچار ناامیدی و سرخوردگی می‌شود و به این فکر می‌افتد که در فضای مجازی دوستانی برای خود پیدا کند اما دوستی‌های مجازی هم مشکلاتی برایش به وجود می‌آورد. دچار بحران جدی می‌شود. سؤال‌های زیادی ذهنش را درگیر می‌کند! دوست خوب کیست؟ چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟ در چه صورت می‌توان به یک نفر اعتماد کرد؟ دوستان در قبال هم چه حق و حقوقی دارند؟ ...

موقعیت ۵: (انتخاب موضوع آزاد)

هم اکنون شما نیز موقعیتی دیگر به جز مواردی که ذکر شده؛ تشریح نموده و چالش‌های متناسب با آن را بررسی و مناسب‌ترین و بهترین راه حل و پاسخ عقلانی «مبتنی بر معارف قرآنی» را بیابید.

توجه: عناوین موقعیت‌های چالشی مرحله استانی، پس از برگزاری مرحله منطقه‌ای، اطلاع‌رسانی خواهد شد.

به نام خدا

جشنواره نوجوان خوارزمی

ارزیابی حضوری / غیر حضوری

۱۰۰ امتیاز

شناسه گروه در پادا:	کد ملی دانش آموزان: ۱- تلفن: ۲- تلفن:
استان:	نام مدرسه: نوع مدرسه: عادی ☐ خاص ☐ دخترانه ☐ پسرانه ☐
منطقه / ناحیه / شهرستان:	تلفن مدرسه: نام دبیر راهنما: رشته تحصیلی:
پایه تحصیلی:	تاریخ داوری: ساعت:

ردیف	معیار	توضیح معیار	نمره	امتیاز	مکسبه	ذکر دقیق دلایل کسر امتیاز
۱	فهم دقیق موقعیت	دانش آموز باید موقعیت تصویر شده یا به تعبیر دیگر مسأله را به درستی متوجه شود تا بتواند در گام بعد پاسخ‌های متناسب را کشف نماید. بدین منظور باید بررسی کرد که آیا پاسخ‌های نهایی با موقعیت مدنظر همخوانی دارد و آیا می‌تواند اساساً پاسخ آن باشد یا خیر. چه بسا آیات یا روایات خوبی برای پاسخ نهایی یافته باشد اما به کمک آنها به مسأله دیگری پاسخ داده باشد. مثلاً یک گروه می‌تواند به راحتی آیه ۲۳ سوره اسراء را در ارتباط با موضوع تعامل با پدر و مادر بیابد اما به جای اینکه از آن برای مدیریت موقعیت‌های چالش برانگیز استفاده نماید صرفاً به احسان به پدر و مادر اشاره کند؛ در این صورت می‌توان متوجه شد که موقعیت تصویر شده را به خوبی فهم نکرده و روی مسأله اصلی مانور نداده است. یک معیار مناسب دیگر برای ارزیابی این مولفه این است که بررسی شود آیا دانش آموز در ارائه اثر خود سوالات مناسب و مرتبطی با موقعیت تصویر شده مطرح می‌کند یا خیر؟	۱,۵			
۲	یافتن آیات و روایات متناسب با مسأله	بعد از اینکه دانش‌آموز موقعیت را به درستی فهمید باید بتواند با جستجو در منابع معرفتی، محتوای اولیه برای پاسخ نهایی را استخراج کند.	۱,۵			
۳	بهرمندی از گنجینه حکمت و ادب فارسی	علاوه بر آیات و روایات مرتبط با موضوع اصلی، اگر دانش آموزان بتوانند از آثار حکما و ادبای فرهنگ غنی فارسی در راستای تبیین و جهت دهی محتوای خود استفاده نمایند امتیاز ویژه ای خواهد داشت.	۱,۵			
۴	انسجام محتواها	علاوه بر یافتن محتوای اولیه مرتبط با مسأله، دانش آموز باید بتواند روابط و نسبت میان آنها را به خوبی فهم کند و به نحو مناسب آنها را کنار هم بچیند و ارائه دهد.	۲			
۵	رعایت نکات حداقلی فنی ساخت پادکست / انیمیشن / ویدئوکست و ...	با توجه به اینکه هدف اصلی تولید یک اثر هنری حرفه‌ای نیست و فهم موقعیت‌ها و قدرت کاربست معارف قرآنی اولویت دارد، کافی است مولفه‌های فنی و هنری اثر نهایی به صورت کلی ارزیابی شود و سطح انتظار در حد رعایت نکات حداقلی باشد.	۱,۵			
۶	خلاقیت و نوآوری	خلاقیت و نوآوری می‌تواند در انتخاب و بیان محتوا، اشاره به مصادیق متنوع و مرتبط، چپ‌نویس مطالب و سیر آن‌ها، نحوه روایت، طراحی فنی و هنری و ... محقق شود.	۲			
*	توجه به نقش امید	توجه به عنصر مهم امید به خداوند در حل تمامی چالش‌های زندگی (۲۰ امتیاز تشویقی)	۲۰			
جمع امتیاز			۱۲۰			

جمع کل امتیاز از ۱۲۰	به عدد:	به حروف:
نام و نام خانوادگی داوران:	امضا:	
۱.	نام و نام خانوادگی ناظر فنی دبیرخانه (منطقه / استان / کشور):	
۲.	نام و نام خانوادگی ناظر فنی ستاد (منطقه / استان / کشور):	
۳.	ارائه بازخورد و نکات اصلاحی به دانش‌آموزان:	